

Temat: Transport, komunikacja i infrastruktura umożliwiają migrację.

Kontekst historyczny

Nowe formy komunikacji i transportu

Parowce i kolej żelazną stale udoskonalano. Kolej przyśpieszyła nie tylko transport ludzi, towarów oraz surowców, ale także doprowadziła do ujednoczenia czasów (każda miejscowość miała swój własny czas). Było to konieczne by pociągi mogły punktualnie odjeżdżać i przyjeżdżać. Wzdłuż linii kolejowych budowano linie telegraficzne. Dzięki alfabetowi Morsa umożliwiały one (od 1837 r.) szybkie przekazywanie wiadomości na duże odległości. W 1866 położono pierwszy podwodny kabel telegraficzny na dnie Atlantyku między Wielką Brytanią i USA. Rozwój parowców umożliwił masową migrację do Stanów Zjednoczonych.

Rozwój miast

W miastach rozbudowywano infrastrukturę. W 1863 r. powstały pierwsze połączenia metra w Londynie, od 1890 r. zaczęto wprowadzać metro elektryczne. Budowano oświetlenie w miastach, a także umożliwiono dostęp do świeżej wody. Rozwój kanalizacji oraz wodociągów poprzez lepsze warunki higieniczne umożliwił dalszy rozwój miast oraz przyczynił się do rosnącej migracji ze wsi do miasta. Wiele z wybudowanych w miastach europejskich w XIX w. wodociągów nadal jest w użyciu. Umożliwiły one zwalczanie epidemii chorób między innymi cholery. W XIX w. odnotowano w Europie w sumie 6 epidemii tej choroby, które pochłonęły kilka milion ofiar. Nowości technologiczne w dużo mniejszym stopniu wpływały na życie na wsi.

Czas podróży w XIX w.

Dorożka z Warszawy do Wiednia – 2 tygodnie
Przejazd koleją: cztery dni.

W 1825 r. podczas pierwszej jazdy koleją w okolicach Stockton (Wielka Brytania) pociąg osiągnął prędkość 19 km/h, tylko niewiele szybciej niż dyliżans pocztowy.

Pod koniec XIX w. Orientexpress jechał z Paryża do Konstantynopola tylko 67 godzin.

Czego nie ma w podręczniku...

George Pullman

był amerykańskim przedsiębiorcą, który budował luksusowe wagony sypialne, restauracyjne i salonki (II 3, s. 177). Zaprojektowany przez Pullmanna wagon sypialny nosił jego imię jeszcze w latach 80tych XX w. Jego wagony wykorzystywano w całej Ameryce i Europie.

Czego nie ma w podręczniku...

Cholera

Bakteria cholery została odkryta dwukrotnie, pierwsze w połowie XIX w. przez Filippo Pacini zostało zapomniane. Większe znaczenie miało odkrycie Roberta Kocha w latach 80tych XIX w., które umożliwiło opracowanie pierwszej szczepionki przeciwko cholery w roku 1885 przez Hiszpana Jaima Ferran. Dzięki temu oraz poprawie warunków sanitarnych udało się wyeliminować cholery z Europy.

2. Kompetenzen und Standards für die Reihe: (maximal 5)

XXX

XXX

XXX

4. Literatur, Links, Exkursion u.a./

<https://www.mfk-berlin.de/online-ausstellungen/>

Quellennachweis:

Eisenbahnen- und Telegraphendichte der Erde, Karte um 1900

https://de.wikipedia.org/wiki/Telegrafie#/media/Datei:Eisenbahnen-_und_Telegraphendichte_der_Erde_um_1900.jpg

Thema 1: Verkehrsrevolution. Dampfschiffe und Eisenbahnen – ein Segen oder ein Fluch für die Menschheit?

Methode: Arbeitsblätter, Partnerarbeit, Zeit: 45 Min.

a. Einstieg (Anlage 1 als Vorlage)

SuS schauen sich die Anlage 1 (Zug in Mexiko 1880). Sie spekulieren wozu die Eisenbahn wichtig war, warum brauche die Menschen sich schnell von einem Punkt zu dem anderen zu bewegen. Impuls: „Erkläre wozu die Eisenbahn der Menschen nützlich war“.



Anlage 1, Ein Zug in Mexiko

b. Erarbeitungsphase (Partnerarbeit) (K. 2 S. 133, Band 2 als Vorlage)

SuS erarbeite das Arbeitsblatt.

Differenzierungsmöglichkeiten für ältere SuS:

Aufgabe 4 (Arbeitsblatt) konnte nicht anhand der G1 auf S. 176 erfolgen, sondern anhand der Tabellen, Anlage 3 (Eisenbahnnetz in europäischen Ländern im Vergleich pro 100.000 km und 1 Million Einwohner). SuS sollten dafür die Tabellen und Diagramme analysieren zu können.

c. Auswertung / Abschlussdiskussion (Plenum)

Auch wenn die Antworten (Beförderung der Menschen und Waren) vor allem positiv assoziiert sind, sollten die SuS auch verstehen, dass die neuen technischen Möglichkeiten auch ihre Schattenseiten hatten. Als 2. Schritt sollten sie sich die Anlage 2 (Zug in Deutschland 1914) anschauen.

Impuls: „Erkläre, ob schnellere Beförderung der Menschen immer ein Vorteil für die Menschheit ist.“

**Zusatzaufgaben für schnelle SuS:*

Analysiere Q4 und Q5 auf S. 177. Vergleiche die Reisebedingungen für die reichen und armen Menschen. Bewerte inwiefern diese Unterschiede bis heute existieren.

Thema 2: Technik im Dienste der Menschen – inwiefern profitieren alle von den technischen Errungenschaften?

Methode: Textanalyse, Quellenanalyse, Partnerarbeit, Zeit: 45 Min.

a) Einstieg

SuS schauen sich die Karte mit den Telegraf- und Eisenbahnverbindungen weltweit. SuS sollten wissen, dass dank der Telegrafverbindungen Nachrichten verschickt werden konnten.

Sie beschreiben, was zu sehen ist.

Hinweis: die Telegrafverbindungen wurden meistens **entlang der Bahnstrecken** gebaut. Bei der Kartenanalyse ist dies eine wichtige Information für SuS

Impuls: „Erkläre, welche Weltregionen am meisten von den neuesten Entwicklungen profitierten“.

Impuls 2 „Beschreibe mit welchen außereuropäischen Ländern die europäischen Kolonialmächte verbunden waren.“ SuS sollten verstehen, dass vor allem Verbindungen mit den jeweiligen bzw. ehemaligen Kolonien entstanden sind.

b) Erarbeitungsphase (Partnerarbeit, auch Einzelarbeit möglich)

SuS erarbeiten ein Arbeitsblatt.

c) Auswertung / Abschlussdiskussion

SuS diskutieren die Stundenfragen „Inwiefern profitieren alle von den technischen Errungenschaften?“.

**Zusatzaufgaben für schnelle Gruppen*

Schau dir die Q8 auf S. 179 an. Du bist ein Journalist und besuchst London. Du schreibst einen Bericht für die Presse in deiner Heimat über die Bau des Londoner Kanalisation. Beschreibe wie es gebaut wurde und welche Vorteile es mit sich bringt.